

విక్రమ్ ప్రొడక్షన్స్ వారి

కూటంబ గౌరవం

నిర్మాత: దర్శకుడు: బి.యస్.రంగా

కథా సంగ్రహము

గోపాల్ ఎంతో ప్రేమగా వెంచుకునే రాముణ్ణి, భీముణ్ణి ఎడ్ల పందెంలో గలిపించి ఆనందంగా ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. వృద్ధుడైన అతని తండ్రి, సవతితల్లి రంగమ్మ, భార్య సత్యవతి, రంగమ్మ కూతురు బాల చాలా సంతోషంగా ఎదురువచ్చి అతన్ని ఆహ్వానించారు. గోపాల్ ఆ ఎడ్లజతను తల్లిఅయిన కళ్యాణికికూడా తమ విజయవార్త తెలియజేశాడు. తల్లిలేని బిడ్డగా దాని పాలు త్రాగి పెరగడంవల్ల గోపాల్ ఆ గోవునే తల్లిగా భావించి 'అమ్మా' అని పిలవడం ఆలవాటు.

గౌరవచర్యదలకు, నీరిసంపదలకు నిలయమైన ఆ కుటుంబంలో అన్ని వ్యవహారాలు గోపాలే నిర్వహిస్తున్నాడు. చిలిపి పనులుచేసి అప్పుడప్పుడు గోపాల్ చేత చెంపదెబ్బలు తినే రంగమ్మ కొడుకు ప్రతాప్ కుకూడా గోపాలం అంటే ఎంతో భయం, భక్తి.

రంగమ్మకు దూరపు బంధువు, దురాకాపకుడు అయిన శంకరయ్య ఆ కుటుంబాన్ని ఆశ్రయించి బ్రతుకుతూ, ఏదో ఒక విధంగా అస్త్రీ చేజిక్కించుకోవాలని అవకాశంకోసం ఎదురు చూస్తుంటాడు.

ఒకసారి పొరుగుూరునుండి గోపాల్ శిస్తు సామ్మతో తిరిగివస్తున్న సమయంలో దారినడ్డగించి దెబ్బ కాజేయ్యమని ఒక దొంగలముఠాతో కుట్రపన్నాడు శంకరయ్య. ఆ దొంగలు అర్ధ రాత్రిపూట బండిని చుట్టుముట్టి, గోపాల్ ను నిస్సహాయుణ్ణి చేసినా, రాముడూ, భీముడూ ఎంతో సావాసం ప్రదర్శించి ఆ కుట్రను భగ్నం చేశారు.

గోపాల్ తండ్రికి గుండెజబ్బు ఎక్కువైంది. ఆయన గోపాల్ నుపిలిచి తమ సంసారంలో వియ్యత, తమరై తులపట్ల బాదా ర్యము ప్రదర్శిస్తూ కుటుంబగౌరవాన్ని నిలబెట్టమని శోరగా గోపాల్ వాగ్దానం చేస్తాడు. ఆయన ఆస్తి అధికారము గోపాల్ కే అప్పజెప్పడం గమనించిన శంకరయ్య తన ఎత్తులిక సాగవని ప్రహించి ముసలాయనకు సలహాజెప్పి ఒప్పించి ఒక వీలునామా వ్రాస్తాడు. ఊరి పెద్దలదినుట ఆ వీలునామా చదవకుండానే సంతకం పూర్తి చేయిస్తాడు.

ప్రతాప్ ఆపూరిలో మోహన అనే సానిపిల్ల సావాసం మరిగి ఒక నాటిరాత్రి ఇంట్లో సామ్మలు దొంగిలించడానికి

ప్రయత్నిస్తూండగా తండ్రిమోచి ఆగ్రహంతో అతన్ని కొట్టబోయి ఆ ఆవేశంలో క్రిందపడి మరణిస్తాడు.

రైతుల అవసరాల నిమిత్తం గోపాల్ దబ్బివ్యభోతే అదంతా అతని ప్రతిష్టకోసం చేస్తున్నాడని చాడీచెప్పి శంకరయ్య రంగమ్మ మనస్సు మారుస్తాడు. రంగమ్మ గోపాల్ లమధ్య మనస్పర్థలు చెలరేగుతాయి. రంగమ్మ సత్యమీదమాడా శతృత్వం వహిస్తుంది. గోపాల్ మీద కక్షసాధించాలనే ఉద్దేశంతో శంకరయ్య సలహామీద రంగమ్మ కల్యాణిని కసాయివాళ్ళ కమ్మేస్తుంది. గోపాల్ దానిని తిరిగి తీసుకువస్తే రంగమ్మ ద్వేషంతో ప్రజ్వలించి ఆస్తి పెంటనే పంపకాలు చెయ్యమని ఆజ్ఞాపిస్తుంది. పనికిరాని బంజరుభూమి తప్ప మరేమీ గోపాల్ పేరిట లేదని పంపకాలలో తేలిపోతుంది. శంకరయ్య దుర్మార్గానికి ఊరిపెద్దలు ఆగ్రహించినా రంగమ్మను అవమానించడం ఇష్టంలేక గోపాల్, సత్య కట్టుబట్టలతో బైటికి వస్తున్నారు. నిలవ నీడలేని బంజరుభూమిలో గోపాల్, సత్య కష్ట పరంపరల నుభవిస్తారు.

ప్రతాప్ మోహన వలలోపడి దొరికిన దబ్బంతా దాని కప్ప జేప్పడం మొదలుపెడతాడు. ఆస్తుంతా వాస్తవం చేసుకున్న శంకరయ్య ఊళ్లో రైతుల్ని పీడించడం ప్రారంభిస్తాడు. రైతులు పగ సాధిస్తారన్న భయంతో ఆస్తుంతా తాకట్ట పెట్టించి, రంగమ్మ, బాల, ప్రతాప్ లతో పట్నం బయలుదేరుతాడు శంకరయ్య.

ఎంత తవ్వినా ఒక బొట్టయినా నీరు పడకపోవడంవల్ల ఆ ఎడారి భూమి పండుతుందనే ఆశ నశించి గోపాల్ నిస్సహాయుడై కంటనీరు పెడతాడు.

— గోపాల్, సత్య కష్టాలు ఫలిస్తాయా ?

— రంగమ్మ ప్రతాప్ లగతి ఏమైంది ?

— శంకరయ్య పాపాలకు ఫలితం ఏమిటి ?

— గోపాల్ తనకుటుంబగౌరవాన్ని ఎలా నిలబెట్టుకలిగాడు ?

వెండి తెరమీద చూడండి.

పాటలు

గోపాల్ : పదరా పద పద రాముడూ పరుగు తీయరా భీముడూ
పల్లెలమీద మన సవాల్ పందానికి బలే హుసార్ ॥
రాముడు పెద్ద మొనగాడు భీముడు గొప్ప మోతుబరీ
ముట్టిన కొట్టిన సహించరు మోరతెత్తి పై కెగబడుతారు
కష్టం తేస్తే పెద్దపులు లవే యిట్టమయితే పసిపాప లవే ॥
తొలకరి జల్లే చిలకరించినా పొంగి నేలయే పులకరించినా
పరవశమై దూకేస్తారు పొలాలు చిటికెలా దున్నేస్తారు
మా రైతులకే సాయంచేసి మహారాజులుగా మార్చేస్తారు॥
ఏమంటావ్ రాముడూ ఏమంటావ్ భీముడూ

ఎద్దులు : అన్నా! గోపన్నా! నీకన్నా మాకు తోడు ఎవరున్నా రన్నా
నీవంటే మాకిష్టం నీ స్నేహం అదృష్టం!

గోపాల్ : అన్నదమ్ములారా! మాటలు నేర్చారా!
మనసే విప్పి పలికారా మానవులైనారా
అమ్మతోటి మీ చల్లనిమాటలు చెపుతారె రండి
అందరిచేత ఘన సన్మానం చేయిస్తారె రండి ॥

పాట 2

ప్రతాప్ : సోడా బీడీ బీడా ఈ మూడూ వాడీ చూడూ లేడా ॥
వాడీ బీడీ కాల్యర బాబా అదియే ఎర్ర మతాబా
అన్నం దొరకని బ్రదరా యిదుగో నున్నం బీడా తినరా
కమ్మక తాగర సోడా మర్చిత్ కనిపిస్తుంది మొహోబత్
కలిగినుంది ఖుషామత్ ॥

నీ సామ్యంతా యింట్లో దాచి దోస్తులదగ్గర చేతులు జాచీ
అందినవన్నీ జల్సాచెయ్యా అప్పులవాళ్ళకు టోపీవెయ్యా॥
మాటగుసోడాఎంతో పసందూ కడుపునొప్పికిబలేమందూ
బీడీ తాగినవాడేనండీ కనిపెట్టెను పొగబండీ
కిళ్ళి కెయ్యా తాతయ్యా మళ్ళీ యవ్వన మొస్తుందయ్యా॥

పాట 3

సత్య : చల్లని సంసారం అనురాగ సుధాసారం
హాయిగు కాపురం అదే సంతోషపు తీరం ॥
పెద్దలు చూపే దారిని నడిచి చిన్నవారిని ప్రేమగ వెంచి
మనసులు కలిసే మా యిల్లే మధురానంద మందిరమేలే॥
ఆశతీర ఆస్థాయితమీర ఆదరించు పతియే మనసార
పతిసేవలలో పరవశమయ్యే సతిజీవితమూ సాగ్ధకమగులే॥
గోమాతా మా జీవనదాత మా మహాలక్ష్మీ మంగళ చరిత
కలకాలం పూజించెద మమ్మా ఎల్లపుడూ దయగన వమ్మా॥

పాట 4

రాజుగారు రెడ్డిగారు - పంతులుగారు పెట్టిగారు

నాయుడుగారు - వచ్చేకారు :

గజ్జెకట్టు-దణ్ణం పెట్టు దక్కిదత్తై-అటలాడు పాటలు పాడు

మోహన : పోదాము రావోయి బావా
నీ ప్రీయురాలినే కానవా ॥
కన్నే మననూ నిన్నే తలచి

కన్నులార గాంచి

ఆటపాటలందు నిన్నాకించె నోయీ

సిగ్గులచిన్నారీ సింగారీ పిల్లా

రతనాల రవ్వ రంగళిపిల్లా॥

చిలకా గోరువంకల్లా - కలిసే ఈడు జోడు

నిన్ను వీడి జీవించలేనోయ్ నీతోడు

మంచుబిందువులా - మంచి మనసయ్యా

మల్లెపూలల్లే - మగువ సొగసయ్యా

కొంగు తగిలిన చా లంటారు - కోటివరహా లిస్తారు

కోమలి నేస్తం కోరని దెవరూ

వద్దోయ్ ఆ స్నేహం - నీపైనే నామోహం

ముచ్చటగా రావా - ముద్దుల నా బావా॥

పాట 5

మోహన : కానీకి కొరగారు మావూరి దొరగారు

మారుపడి పోయారులే మాయింటికి దారితప్పి వచ్చారులే॥

నీటు గోటు నాజూకు చిన్నవారి కంతో పోకు

వేకారు పొడరులే, పూకారు అత్తరులే

సిగ్గు ఎగ్గులే మాని చిమ్మచీకటిలోన

రవితేజ మలరంగ రాజుగారు వెడలేరు॥

పొమ్మని చెప్పిన పోరు - పోగలిగిన వారు రారు

వల పిదోయీ - కలుపు చేయీ - మన కిదేలేహోయీ

హోయి హోయి హోయి హోయి మన కిదే

హోయి హోయి హోయి హోయి మమతలె

వెన్నెల కన్నే నిన్నే వరించెనోయీ

కలలోనా - నిను కన్నా - చెలి కోక - నిను చేర

నీతోనే వుంటా - నీ సొమ్మే తింటా - ఎవరూ నీవంటే

నీప్రేయసి నంటా - వీహద్దువద్దూ - నీకే నాముద్దు !

కనుదోయీ - కలుపోయీ - మనదోయీ

ఈ హోయి - ఈ రేయి.

పాట 6

మోహన :- రామయ్యా - రామయ్యా మామయ్యా

సంతోషం యీ సంగీతం నీవయ్యా॥

వరాల నీ వయారీ - బిరాస నిన్ను చేరి

నిన్నే కోరి వలపుమీర - వరించే హోయ్ హోయ్

సరాగాల సల్లాపాల - తరించే హోయ్ హోయ్॥

సాకి :- జగతి నెందు వెదికినగాని సంతోషం లేదోయ్ మామా

జవరాళి నైగలలోనే స్వర్గ మదే కానలేవా

ఓహోహో చిన్నవాడా - రావోయి వన్నెకాడ

వసీంతూ నీదు నీడ - అదే బంగారు మేడ

విలాసాల మనేవేళ - ఇదేలే హోయ్ హోయ్

విహారాల ప్రణయలీల - ఇదేలే హోయ్ హోయ్

సాకి :- మమత గొలిపే మందహాసం - మయూరీ వింతలాస్యం

మధుర మధురమే నాగానం - మరపురాని అమృతపానం

ఇదే అందాల భావ - నటించే దివ్యనీమ

ఇదే ఆనందమోయా - ఇవారే పాండవోయా
విలాసాల మనోవళ - ఇదేలే హాయి హాయి
యుగాలై నా చెలిచెంత - ఊణారే హాయి హాయి

పాట 7

బాల : ఆనందారే నిండాలి అనురాగాలే పండాలి
అందరు ఒకటైవుండాలి కన్నుల పండుగ చెయ్యాలి !
సత్య అండ్ గోపాల్ : మనుషుల తీరేమారినా
మనలో కలతలే మానీనా
జగమే చల్లని స్నేహసీమ
జీవితమంతా పున్నమ॥
గోపాల్ : సంతోషాలు వెలిసే చోటు
సౌభాగ్యాల నెలకే ॥
సత్య : సహృదయాలు విరిసేతావు
స్వర్గంకన్నా విలువే ॥
బాల : మీమంచిమాట
ముత్యాలమాట
అందరు : ఆహా ! కలిసేమెలిసేవుండామా
జేగసాగి పోదామా ॥
బాల : తల్లి పిల్లలు కలవాలి
ఇల్లే కలకల లాడాలి
అడుతుపాడుతు కలకాలం
ఆనందంగా గాడపాతి ॥

పాట 8 — ప్రార్థనాగీతము

శ్రీర శుభకర జయజగదీశ శ్రీతజన పోషక సమోనమో ।
త్రిభువన పాలక దివ్యప్రభావా దీనజనావన సమోనమో॥

పాట 9

ప్రతాప్ రాయుడోరింటికాడ నల్లకుమ్మచెట్టునీడ
రాయుడేమన్నాడే...ఓ...బుల్లి-రాయు డే మిచ్చాడే...
మోహన : వంకే వడ్డాణమిస్తా రంగైన చీరలిస్తా
మంచిపిల్ల నీ వన్నాడు - ఓ అబ్బీ వెళ్ళిచేసుకోమన్నాడు
ప్రతాప్ : పిల్లా నాతోరావే వెళ్ళిచేసుకోవే
వెళ్ళితే నాకే విచ్చిపట్టేనే
మోహన : నీవిచ్చిపోయినపుడే నీ వెళ్ళిచేసుకుంటారే
ఈ కల్లమాటలేలయ్యా నిన్నొల్లబోనయ్యా.
మంచిపిల్ల నీ వన్నాడు - ఓ అబ్బీ వెళ్ళిచేసుకోమన్నాడు !
ప్రతాప్ : పెడతా నీకుదణ్ణం పెడతానీకు వణ్ణం
పూలలోనపెట్టి పూజచేస్తానే !
మోహన : వద్దంటే మంగిపోతానే అవునంటే పొంగిపోతానే
సరసానికన్నా ఓ మగడా నీకేల సందేహం
తగిన వరుడు నీవేలే...ఓ...అబ్బీ వెళ్ళిచేసుకుంటారే.
ఇద్దరు : ఏటికాడ తోటవేద్దాం తోటలోన కోట కడదాం
కోటలోన కులుకుదాంలే...ఓహోహో
పాటలెన్నో పాడుకొందాం.

పాట 10

కోరన్ : పాడవోయి రైతన్నా
 ఆడవోయి మా యన్నా
 పంట లింటి కొచ్చె నేడె పండుగ
 మన పల్లెలోన సంతసాలు నిండగ.

శత్రు : పవలు రేయి పాటుబడే
 పేదవారి కిష్టానికి
 ఫలితమిచ్చు పంటతల్లి వమ్మా
 నీకు దీప మెట్టి దణ్ణమిడును మమ్మా !

గోపాల్ : సంకుశ్రేతి సమయంలో
 చలిమంటలు వేద్దామోయ్

చద్దన్నం మాటుగట్టి పోదాం
 అహ సంతలోన వింతలన్ని చూదాం.

శత్రు : పిల్లపాప లందరికీ
 పెడదామా తాయిలం
 పేరంటాళ్ళను పిలిచి
 యిద్దామా తాంబూలం.

గోపాల్ : పాతరల్లో ధాన్యమంత
 బంగారుగ మారురా
 అందరికీ భాగమిచ్చి
 పండుగ చేదామురా.

తారాగణం

యన్. టి. రామారావు, సావిత్రి, కన్నాంబ,
ఇ. వి. సరోజ, రాజనాల, పద్మనాభం, బాలకృష్ణ
దొరస్వామి, వంగర, రామకోటి, మహంకాళి వెంకయ్య,
వడ్లమాని విశ్వనాథం, మద్దూరి సుబ్బారావు, సత్యనారాయణ,
రాజన్, చెరుకుమల్లిరాజు, లక్ష్మయ్యచౌదరి, రామనాథశాస్త్రి,
వి. యన్. మూర్తి, ప్రభావతి, అన్నపూర్ణ, బేబి ఉమ
అతిథినటుడు : కె. రఘురామయ్య

నేపథ్యగాయకులు :

ఘంటసాల, పి. నాగేశ్వరరావు, పి. బి. శ్రీనివాస్,
మాధవపెద్ది సత్యం, పి. లీల, జానకి, జమునారాణి,
డి. యల్. రాజేశ్వరి, సత్యవతి.

సంయుక్త దర్శకుడు :

సహాయ దర్శకుడు :

ఈ. సూ. నా. మూర్తి ★ టి. దయాసాగర్

నిర్మాత, దర్శకుడు : బి. యన్. రంగా

సాంకేతిక నిపుణులు

మాటలు, పాటలు	అనితెట్టి సుబ్బారావు
సంగీతం	విశ్వనాథన్, రామమూర్తి
నృత్యం	ఎ. కె. చొప్రా
తరతనాట్యం	పి. యన్. గోపాల్కృష్ణన్
అలంకరణ	కె. వి. స్వర్ణప్ప, హరిదాసు, కె. నాగేశ్వరరావు
సహాయులు	కె. వి. శ్రీనివాసం, టి. ఎ. తంగప్పన్, విశ్వాంబరం
దుస్తులు	వి. యన్. మూర్తి
సహాయం	సి. హెచ్ ప్రకాష్
నిర్వహణ	వి. కె. శ్రీనివాసన్
శబ్ద గాహకుడు	య. శేషాద్రి
సహాయులు	బి. యన్. శ్యామణ్ణ, జి. వి. రమణి, వి. రత్నం
చాయాగ్రహణం	బి. య. హరిదాస్
సహాయులు	య. వి. రమణి, కె. నాగ
చాయాచిత్రం	ఆర్. వెంకటాచారి, బి.ఎ.
నెట్స్	టి. యన్. ముసుస్వామి, వి. యన్, నటరాజన్
స్టూడియో	విక్రమ్
ప్రొసెసింగ్	విక్రమ్ స్టూడియోస్ & రేటరేటరీస్ (ప్రై) లిమిటెడ్
కూర్పు	పి. జి. మోహన్, యమ్. దేవేంద్రనాథ్
సహాయం	చక్రపాణి
వర్జిసిటి	భక్త

వెల : అర్ధశా

—నవయుగ